

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. מה ביתו ברשותו אף כל ברשותו.....2
- ב. נטל את הבנים והחזירן לקן ואח"כ חזרה האם עליהן פטור מלשלח.....3
- ג. שחטה ואח"כ הקדישה חייב לכסות שכבר נתחייב בכסוי קודם שיבא לידי הקדש 4
- ד. במקדש תרנגולתו לבדק הבית ומרדה ... בבי גזא דרחמנא איתא דכתיב לה' הארץ ומלואה.....4
- ה. איזהו נדר ואיזהו נדבה נדר האומר הרי עלי עולה נדבה האומר הרי זו עולה ומה בין נדר לנדבה נדר מתה או נגנבה או שאבדה חייב באחריותה נדבה מתה או נגנבה או שאבדה אינו חייב באחריותה.....5
- ו. האומר שור זה עולה בית זה קרבן מת השור נפל הבית אינו חייב באחריותו שור זה עלי עולה בית זה עלי קרבן מת השור ונפל הבית חייב לשלם..6
- ז. הכל מודים בערכין דאע"ג דלא אמר עלי מיחייב דכתיב ונתן את הערכך חולין הן בידך עד שיבאו לידי גזבר.....6
- ח. יכול יחזור בהרים ונבעות כדי שימצא קן ת"ל כי יקרא במאורע לפניך.....7
- ט. קן מ"מ.....7
- י. צפור טהורה ולא טמאה.....8
- יא. לפניך ברשות היחיד בדרך ברשות הרבים באילנות ... בבורות שיחין ומערות ... שסופנו לרבות כל דבר.....8
- יב. מכאן אמרו יוני שובך ויוני עליה שקננו בטפיחין ובבירות ואווזין ותרנגולין שקננו בפרדס חייב בשילוח אבל קננו בתוך הבית וכן יוני הרדסאות פטור משילוח9
- יג. מצא קן בים חייב בשילוח ... מצא קן בראשו של אדם מהו אמר ואדמה על ראשו 10

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דף קלט.

א. מה ביתו ברשותו אף כל ברשותו

כבר התבאר במסכת ב"מ דף ו. וע"ז דף סג. שאין אדם¹ מקדיש דבר שאינו שלו, כיצד כגון שהחרים בנו ובתו ועבדו ושפחתו העברים או שדה מקנתו הרי אלו אינן מוחרמין², שאין אדם מקדיש דבר שאין גופו שלו³.

ואפילו אם הוא שלו⁴, אין אדם יכול להקדיש דבר שאינו ברשותו דכתיב (ויקרא כז פסוק יד) וְאִישׁ כִּי יִקְדֹּשׁ אֶת בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ וְגו', מה ביתו ברשותו אף כל ברשותו.

לפיכך אם היה לו פקדון ביד אחר, והנפקד כפר בו⁵, אין הבעלים יכולין להקדישו, שכיון שהנפקד כופר בו נעשה עליו כגזול, וזה צריך לדון עמו עליו להוציאו ממנו בדיינים לא מיקרי ברשותו, אבל אם לא כפר בו יכול המפקיד

¹ רמב"ם שם הלכה כא

² ואפילו לבדק הבית עיין צפע"נ אולם אם לא החרים אלא אמר לשון הקדש אפשר שמקדיש מעשה ידיהם או ירותיהם ולא גופם עיין שו"ת חת"ס יו"ד רכה שהאריך בזה

³ אף על גב דקי"ל בעלמא דבניו הקטנים הסקנינו של אדם מ"מ אין יכול להחרים שאין גופן קנוי לוכעבדים וזהו שכתב רבינו שאין גופו שלו. רדב"ז שם, ולב מבין שם כתב עיין להרדב"ז שכתב דברים תמוהים קצת ועיין להרא"ם שכתב בסדר בחר בד"ה מאדם דבתו הקטנה יכול להחרים יעו"ש ודבריו תמוהים יעויין בהרב נחלת יעקב ובתעופות ראם ממוהר"א גאטנייז"ל ועיין להרב מוהר"ה אזולאי ז"ל בס' חיים שאל ח"ב סי' ל"א מ"ש בדברי הרא"ם ובדברי הרדב"ז באורך

⁴ שו"ע ונו"כ יו"ד רנח ז

⁵ כתב בקצה"ח (סימן שנד סק"ד ובסימן קכג סק"א, ועיין זה כתב בתרומת הכרי סימן ריא) שאפילו אינו כופר, אלא מהמת טענה או תביעה אינו עומד להחזירו, כיון שאין ביד המפקיד לקבלו כ"ז שירצה, הו"ל כאינו ברשותו, ואם בא לידו בטעות וכשיתברר לו טעותו יחזירנו, כתב הקצה"ח דתליא בפלוגתא, שלדעת התוס' (בפ' מרובה) בשמעתא דצנועין (ב"ק דף סח ע"ב ד"ה הוא דאמר) הו"ל כגזילה ואינו יכול להקדישו, ולדעת התוס' רי"ד (בפ' האיש מקדש) הו"ל כפקדון, והקצה"ח הכריע כדעת התוס', ובערך ש"י (סימן קכג) מפקדן בדברי הקצה"ח. ונראה דה"ה כשטוען השומר שהפקדון נגנב או נאבד, אפילו באופן שחייב ורוצה לשלם, שוב אינו כברשות בעלים, ואינו יכול להקנותו כי אם במעמד שלשתן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

להקדישו⁶, שפקדון בכל מקום שהוא הוא ברשותו⁷. אולם בהלואה אפילו מודה, אינו יכול להקדיש, שמלוה להוצאה ניתנה⁸.

במה דברים אמורים במטלטלין, אבל קרקע כגון שגזל אחד ממנו קרקעו וכפר בה, אם יכול להוציאה ממנו בדרינים אף על פי שעדיין לא הוציאה יכול להקדישה, דקרקע אינה נגזלת ובכל מקום שהיא ברשות בעליה היא עומדת.

וכבר התבאר בקידושין דף נב: וב"ק דף סח: שהגזול את חברו ולא נתייאשו הבעלים שניהם אינם יכולים להקדיש, זה לפי שאינה שלו וזה לפי שאינה ברשותו, שעדיין צריך לדון עליה⁹, וכן כל כיוצא בזה.

ב. נטל את הבנים והחזירן לקן ואח"כ חזרה האם עליהן פטור מלשלח

המשלח את¹⁰ האם אחר שזכה בביצים או באפרוחים יכול להחזירם לכתחילה לקן, ומקיים המצוה לכתחילה גם אם האם חוזרת אליהם¹¹. ואינו צריך לחזור לשלח, שהבנים כבר חשיבי מזומן אצלו¹².

ומשום כך אם היה בחצירו, אפילו לא נטל א הביצים אלא רק שילח האם כיון שזכתה לו חצירו, גם אם תחזור פטור מלשלח¹³.

⁶ כתב בקצה"ח (סימן קכו סק"ט) דה"ה שיכול להקנות חפץ מושאל ביד אחרים

⁷ ש"ך שם יב

⁸ ומשמע בשו"ת שארית יוסף (סימן ג) שבפקדון מעות שיכול להוציאן אינו יכול להקדישו, וכ"כ הש"ך (סימן קכו ס"ק כט). ובקצה"ח (שם וכן בסימן רג סק"ה) כתב שכל שהם בעין יכול להקדישם.

⁹ ואם נתרצה הגזול שוב להחזירו, עי' בקצה"ח (שם סק"ג) אם חזר להיות כפקדון. ולכאורה נראה דה"ה בשולח יד בפקדון שנעשה גזול אין הבעלים יכול להקדישו, וכן משמע בהגהות אמרי ברוך (ריש סימן רצב), אלא שיש להסתפק באם נתכוין לשלוח יד במקצת, אף על פי שנעשה גזול על הכל, אפשר שעל השאר דינו כגזול שרוצה להחזירו, ולדברי הקצה"ח (דלעיל) תליא בפלוגתא.

¹⁰ שו"ע ונו"כ רצב ה

¹¹ שלח תשלח דין יג

¹² ש"ך י מהלבוש

¹³ ש"ך י והסכים בט"ז אולם הקשה על הט"ז אמאי לא כתבו חילוק זה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואם רוצה לחזור לקיים המצוה או לזכות בכך אחרים, בכך שיפקירם אחרי שלקחם, י"א שלאחר שזכה בביצים או באפרוחים, שוב לא יועיל אם יפקירם, להפקיע מהם שם מזומן¹⁴ וי"א שמכיון שלאחר ההפקרה אין הם עוד שלו, שפיר לא חשיב מזומן ויכול לקיים את המצוה¹⁵ ולכן אחר שזכה בהם יכול להפקירם ולהחזירם להקן, וכשתחזור האם לרבוץ עליהם יכול לקיים מצות שלוח הקן פעם נוספת¹⁶ ויש שפקפקו בזה¹⁷.

ג. שחטה ואח"כ הקדישה חייב לכסות שנבר נתחייב בכסוי

קודם שיבא לידי הקדש

שחט חיה¹⁸ ועוף ואחר כך הקדישן או הקדיש את הדם חייב לכסות.

ד. במקדיש תרנגולתו לבדק הבית ומרדה ... בבי גזא

דרחמנא איתא דכתיב לה' הארץ ומלואה

כבר התבאר לעיל דף קלח: שהמקדיש עוף לבדק¹⁹ הבית²⁰ ופרח מידו והרי הוא מכירו ומצאו רובץ על האפרוחים או על הביצים, לוקח הכל ומביא לידי גזבר, שאין שילוח האם נוחג במוקדשין שנאמר (דברים כב פסוק ז) ואת הפגים תקח לך ואלו אינן שלך.

¹⁴ ברכי יוסף רצב ובמלאכת שלמה על המשניות, וכן הורה הגר"ש אלישיב, וכ"כ בשו"ת התעוררות התשובה יו"ד קנד הביאו הגר"א ווייס במגת אשר לדברים (כי תצא)

¹⁵ מרן הגר"י קניבסקי – אורחות רבינו ח"ד עמ' כט, הגר"ח שיינברג ועוד, אמרי יושר ח"א קנח הביאו הגר"א ווייס שם, עי"ש

¹⁶ שלח תשלח דין כד

¹⁷ ממ"ש בחולין קלט: – נאמר "בדרך" – מה דרך שאין קנו בידך, אף כל שאין קנו בידך, – הגר"ש אויערבך במנחת שלמה ח"ב צו [כו]

¹⁸ רמב"ם הלכות שחיטה פרק יד הלכה ג

¹⁹ רמב"ם הלכות שחיטה פרק יג הלכה ב

²⁰ וכי תימא אמאי לא כתב דין קדשי מזבח דשמואל דאמר קדשי בדק הבית אף קדשי בדק הבית קאמר וא"כ היה לו לכתוב קדשי מזבח או לפחות ליתן טעם שלח תשלח במי שאתה מצווה וכו' שהוא טעם השוה לקדשי מזבח ולקדשי בדק הבית. וי"ל דקדשי מזבח מפקינן ליה מעוף שהרג את הנפש דפטור מלשלח וכו' דזה מפקינן ליה מקרא דשלח תשלח יצא זה שאי אתה מצווה וכו' כדאמרו בגמ' הילכך עוף טהור וכו' פטור מאי טעמא דאמר קרא שלח תשלח וכו' וכיון שכתב דין עוף שהרג וכו' מכאן נלמוד דין קדשי מזבח דחד טעמא הוא. לח"מ שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ה. איזהו נדר ואיזו היא נדבה נדר האומר הרי עלי עולה נדבה האומר הרי זו עולה ומה בין נדר לנדבה נדר מתה או נגנבה או שאבדה חייב באחריותה נדבה מתה או נגנבה או שאבדה אינו חייב באחריותה

כבר התבאר במסכת זבחים דף ד: שמתנדב אדם²¹ ונודר עולה ושלמים,
וכל קרבנות היחיד חייב באחריותן ובאחריות נסכיהן חוץ מן הנדבה,

אי זה²² הוא נדר ואי זו היא נדבה, האומר הרי עלי עולה או הרי עלי שלמים
או הרי דמי בהמה זו או דמי בהמה זו עולה או שלמים זהו הנדר.

אבל האומר הרי בהמה זו או דמי בהמה זו עולה או שלמים הרי זו נדבה.

מה בין נדרים לנדבות, שהנודר אם הפריש קרבנו ואבד או נגנב חייב
באחריותו עד שיקריב²³ כמו שנדר, והמתנדב ואומר זו אם מת או נגנב אינו
חייב באחריותו.

²¹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק א הלכה ז

²² רמב"ם שם פרק יד הלכה ד ה

²³ דקדק רבינו לומר עד שיקריב כמו שנדר לומר שאפילו הביאו ליד כהן כל שלא הקריבו כמו שנדר לא יצא
י"ח נדרו ודין זה הוא פשוט ולא מיבעיא היכא דנפסל הקרבן דפשיטא דלא יצא ידי נדרו אלא אפילו שהקרבן
כשר אפ"ה לא יצא ידי נדרו וכדתנן בריש זבחים כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו
לבעלים לשם חובה וכבר כתבתי לעיל (דף רל"ה) (א"ה תמצאנו לקמן בפ"ז מהל' חובל ומזיק דין ד' יע"ש)
שדין זה הוא אפילו במי שנדר קרבן ולא דוקא בקרבן חובה ובזבחים אמרינן מוצא שפתיך תשמור ועשית
כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה האי נדבה נדר הוא אלא אם כמו שנדרת עשית יהא נדר ופירש"י יהא נדר
ויעלה לנדרין והן הן הדברים שכתב רבינו עד שיקריב כמו שנדר. מל"מ שם. אולם עיין הר המוריה שהביא
דבמעילה י"ט א' לר"ש דס"ל כיון שבא לעזרה ה"ז נפטר מאחריותו יעו"ש היטיב אבל ר' יהודה ס"ל עד שיזרוק
הדם יעו"ש היטיב ובספרי פרשת ראה פיסקא ע"ו איתא וז"ל תשא ובאת שחייב למפול בהבאתו עד שיביאם
לבית הבחירה ר' יהודה אומר עד שיביאם עד באר הגולה חייב באחריותם מבאר הגולה ואילך אין חייב
באחריותם עכ"ל ולכאורה יקשה מר"י על ר"י. וכתב הגה לדעת הענייה יש לחלק דאם נדר עולה או שלמים
כיון דהביא קרבנו לכהן נפטר בזה מידי חובת נדרו אף דהקרבן לא הורצה ולא עשה פעולתו הראויה לו
לעשות מ"מ מידי נדרו נפטר ואין מחוייב להביא ולקיים נדרו כי בזה שהביא לעזרה נפטר והוי כאילו לא נדר
כלל שהפעולה שהקרבן עושה לא נעשה על ידו ומ"מ פטור מלהביא והיינו דווקא בנדר אבל בחטאת ואשם
כל שלא נעשית פעולתו מחוייב על פי דין להביא אחר והנה שם במעילה מדברים שחייב על פי דין להביא
כמו חטאות ואשמות וקניי זבים וזבות ויולדות הלכה כר"י דאינו נפטר כי אם משזרוק הדם בהכשר וכו"י
דהלכה כוותיה לגבי דר"ש אמנם בספרי שם דמירי בדבר הנדור א"כ תיכף כשהביא לעזרה יצא ידי נדרו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרה היומי

מסכת חולין

1. האומר שור זה עולה בית זה קרבן מת השור נפל הבית אינו חייב באחריותו שור זה עלי עולה בית זה עלי קרבן מת השור ונפל הבית חייב לשלם

האומר דמי²⁴ שור זה עלי עולה ודמי בית זה עלי קרבן ומת השור ונפל הבית
חייב לשלם, אמר הרי עלי עולה על מנת שלא אתחייב באחריותה אינו חייב
באחריותה²⁵.

אמר שור זה עלי עולה ומת פטור²⁶.

דף קלט:

2. הכל מודים בערכין דאע"ג דלא אמר עלי מיחייב דכתיב ונתן את הערכך חולין הן בידך עד שיבאו לידי גזבר

המפריש ערכו²⁷ או דמיו ונגנבו או אבדו אף על פי שלא אמר עלי כגון
שאמר הריני כערך פלוני או הריני כערכי חייב באחריותו עד שיגיעו ליד

והא דאם נשחט שלא לשמן דלא עלו לבעלים היינו דלא נעשית הפעולה שהיה רוצה שתעשה והוא כאילו לא
הקריב ואם רוצה שתעשה הפעולה יביא קרבן אחר ודו"ק היטיב כי לדעתי נכון הוא. וי"ל דמש"כ רבינו עד
שיקריב כמו שנדר היינו נמי שיקריב לעזרה כמו שפירש"י בחולין שם קל"ט א' ודו"ק היטיב כי לדעתי נכון זה
בסברא בעזר ה'. וע"ע בתו"כ ויקרא דבורא דחטאת פי"ט פרשה י"א יעו"ש ועי' בתוס' חולין כ"ב ב' בד"ה
והביא וכו' יעו"ש היטיב וע"ע בש"ך חו"מ סי' קכ"ח ס"ק ג' שדעתו כן ועיי"ש בתומים ובקצה"ח שהתומים הקשה
עליו דהא אם נפסל חייב באחריותו ולפי דברי התוס' הנ"ל אתי שפיר. ועיי' במל"מ כאן שתמה על התוס'
והתימה שנעלם מהם לכאורה דברי הספרי הנ"ל וע"ע ברש"י חולין קל"ט א' ד"ה דמיחסר הקרבה וכו' יעו"ש
היטיב.

²⁴ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יד הלכה ו'

²⁵ קשה קצת דכיון שהתורה חייבתו באחריותה והוא מתנה עליה הו"ל מתנה על מ"ש בתורה וי"ל דכיון שהוא
לא נתחייב בדבר זה מעולם ומנדבת לבו אמר כן לא מקרי מתנה על מ"ש בתורה ואפשר שזו היא כוונת התוס'
פ"ק דר"ה דף ו' שכתבו דאין זה מתנה על מ"ש בתורה. מעשה רקח

²⁶ הר המוריה שם. ועיי' במעשה רקח שם שעלי להביאו קאמר ע"כ ורבינו השמיט חלוקה זו אולי דנפיק מדין
דמי שהזכיר שאם לא אמר דמי לא מחייב ודוחק.

²⁷ רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ג הלכה יג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

הגזבר, שנאמר²⁸ (ויקרא כז פסוק כג) ונתת את הערפך פיום ההוא קדש לה' הרי הן חולין אף על פי שהפרישן עד שיגיעו לידי הגזבר.

ח. יכול יחזור בהרים וגבעות כדי שימצא קן ת"ל כי יקרא במאורע לפניך

אינו צריך לחפש ולחזור אחר מצות שילוח הקן בהרים ובגבעות שנאמר (דברים כב פסוק ו) כי יקרא.

אך י"א שיש להשתדל לקיימה, ודבר גדול הוא²⁹. וכתב האר"י שמי שלא קיימה יחזור בגלגול כדי לקיימה³⁰. וי"א³¹ שאם אינו צריך לבנים לא רק שאינו מחוייב לשלח את האם אלא אכזריות נמי חשיב לצער בעלי חיים לחנם, לגרש האם מעל בניה ללא תועלת לנו, ולא לצורך האדם. וצער בעלי חיים דאורייתא.

ט. קן מ"מ

שלוח הקן נוהג אפילו אם אין שם אלא אפרוח אחד או ביצה אחת, וחייב לשלח³² אף על גב דכתיב אפרוחים או ביצים, ריבתה רחמנא שאמרה (שם) קן, לומר קן מכל מקום כמו שתמצאנו אפילו אפרוח אחד או ביצה אחת,

²⁸ ואף על גב דהאי קרא במקדיש שדהו כתיב כבר כתב שם רש"י ז"ל דע"כ כיון דקרא יתירא הוא אערכין מהדר. לח"מ שם

²⁹ כן כתבו הארחות חיים לרבי אהרן הכהן מלונזיל, ובספר לקט יושר (יו"ד פט) כתב שהתרומת הדישן השתדל לקיימה, וכן האריך בהאריז"ל והובא דבריו בברכי יוסף, וערוך השולחן. שלח תשלח דין א, ואף אם קיימה פעם אחת יחזור ויקיימה - דברים רבה (כי תצא ו) ועי' בספר משנת חכמים ריש הל' יסוה"ת צפנת פענח שם אות ה' שב' דכמו שאמרו בציצית דליכא עונש כ"א בעידן ריתחא ה"ה בזה אם רואה קן ואינו נזקק לשלח את האם מעניש ל' בעת ריתחא אבל ליכא עונש כמו בעובר על מ"ע המוטל עליו דמ"ע היינו אם לקח האם והבנים ע"ש.

³⁰ האר"י בהקדמה לשער המדות והביאו באורחות יושר לגר"ח קניבסקי עמוד פז. וע"פ המקובלים (רש"י שרעבי) אין לחזור אחר המצוה בזמן התפילה, בימי העומר, ומר"ה עד שמע"צ. (ונחלקו בדעתם לגבי שביעית ויובל)

³¹ יביע אומר חלק י' חיו"ד סימן לב מהחתם סופר בתשובה (האו"ח סי' ק) ע"פ הרמב"ם בספר מורה נבוכים (ג, מח), במעם מצות שילוח הקן.

³² שו"ע רצב א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ומה שכתב אפרוחים או בצים לשון רבים אורחא דקרא הוא למנקט רבים ורצה לומר בהרבה קנים.

ולכן, כשיש שני ביצים או יותר, יכולים שני אנשים לקיים בה מצות שילוח לכתחילה, והיינו באופן שישלח הראשון את האם ויזכה רק בביצה אחת, וכשתחזור האם לדגור ישלח השני ויזכה בביצה השניה³³.

י. צפור טהורה ולא טמאה

כבר התבאר לעיל דף קלח: ששלוח הקן אינו נוהג אלא בעוף טהור. אבל עוף טמא פטור מלשלח³⁴ ונוהג אפילו אם האם טרפה.

יא. לפניך ברשות היחיד בדרך ברשות הרבים באילנות ... בבורות שיחין ומערות ... שסופנו לרבות כל דבר

³³ עצת הגרי"ש אלישיב והסכמת גדולי הזמן המובאים בס' שלח תשלח דין ט (ועיי"ש עוד כמה פרטים בזה בפרק הדרכה מעשית) אמנם יש לציין שאם מקיים את המצוה בלילה בעוף הנקרא "תור" בדרך כלל האם לא תחזור עד שעת נץ החמה, משום שכמעט אינו רואה מאומה בלילה. משא"כ "יונה" שרואה בלילה תחזור להקן בתוך דקות ספורות לאחר ששלחה, ולכן אפשר לקיים המצוה פעמיים בזמן קצר מאד. שלח תשלח בקיצור ההלכות. ואם הוא בחצירו כבר התבאר שמשלח את האם זכה בביצים והי מזומן.

³⁴ חולין פ"א משנה א-ב, קלח; דכתיב (דברים כב) "צפור", ואמר רב יצחק צפור טהור אשבחן דאיכרי צפור, טמא לא אשבחן דאיכרי צפור שו"ע יו"ד רצב א ועיין ראשון לציון שכתב וקשה כיון דטעמא הוא משום דלא אשבחן לחוד אם כן הוי ספיקא וספיקא דאוריתא וי"ל דלאו ספיקא הוי כיון דהו"ל למיכת' עוף דכבר כתב קרא אחרני דטהור וטמא נק' עוף וכת' צפור איגלאי מלתא דטהור דוקא קאמר דבשלמ' אי אשבחן צפור טמא הוינא אמרי דשקילי נינהו עוף וצפור ונקט חד מינייהו דמאי שנא משא"כ השתא אי נמי נראה דמיתורא דקרא קא מפיך דהוה מצי שלא לכתוב צפור אלא כי יקרא לפניך אפרוחים או בצים והאם כו' וממילא משמע צפור למה לי.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בכל מקום שימצא קן חייב לשלח³⁵, בין באילן³⁶ בין בארץ או בבורות שיחין ומערות³⁷ בין ברשות הרבים³⁸ בין ברשות היחיד³⁹ אפילו ברשותו⁴⁰, בכל אלו חייב בשילוח⁴¹. ויבואר עוד להלן.

י. מכאן אמרו יוני שובך ויוני עלייה שקננו בטפיחין ובבירות ואוויזין ותרנגולין שקננו בפרדס חייב בשילוח אבל קננו בתוך הבית וכן יוני הרדסאות פטור משילוח

כבר התבאר לעיל דף קלח: וב"מ דף קב: ששלוח הקן אינו נוהג אלא בשאינו מזומן⁴². איזהו שאינו מזומן כגון אוויזין ותרנגולין, שמרדו ויצאו מן הבית, ואינן חוזרות לבית, ונעשו מדבריות, וקננו בפרדס⁴³ שאינו משתמר⁴⁴ ויוני שובך ועליה, וצפרים שלא היו שלו מעולם שקננו בטפיחים⁴⁵ ובבורות, בכל אלה חייב⁴⁶.

ואפילו השובך והעליה והטפיחים והפרדס הם שלו אין אומרים שקנתה לו חצירו⁴⁷ והוא בכלל מזומן, מכיון שאסור לזכות בביצים או באפרוחים כל זמן שהאם רובצת עליהם⁴⁸, ואם כן אפילו הוא בעצמו אינו יכול לזכות בהם בידים כיון שהאם עדיין רובצת עליהם ואם כן חצירו גם אינה זוכה.

³⁵ ונדרש בברייתא ובדברי האמוראים בחולין קלח: ממילות הפסוק (דברים כב)

³⁶ שנאמר "בכל עץ"

³⁷ שנאמר "על הארץ"

³⁸ שנאמר "בדרך"

³⁹ שנאמר "לפניך"

⁴⁰ הטעם כיון דאיהו לא מצי זכי מצד איסור, חצירו נמי לא זכי ולא הוה מזומן. ט"ז ו

⁴¹ שו"ע רצב ג

⁴² דכתיב (דברים כב) כי יקרא

⁴³ ופרדס לאו מזומן הוא שיכולים הם לברוח – רש"י שם

⁴⁴ אבל במשתמר פטור דהוי כמו ביתו ש"ך רצב ג, ממשמעות רש"י ורבינו ירוחם נתיב ט"ז אות ד"ג

⁴⁵ (פירוש כלי חרס הבנוי בכתלים אשר שם צפרים יקננו)

⁴⁶ שו"ע ונו"כ יו"ד רצב ב

⁴⁷ דהא קיימא לן חצירו של אדם קונה לו ואפילו שלא מדעתו.

⁴⁸ עי' בב"מ חו"מ סי' רי"ג דאם לוקח הבנים לו ולא האם אף שאינו משלחה אינו עובר בלאו רק אסור מדרבנן ואפ"ה כיון דמדרבנן לא מצי זכי חצירו נמי אינו זוכה ע"ש בשיטת הרמב"ם. דעת תורה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אולם אם הוגבהה האם, מעליהם משהטילן כגון שטרף את הקן עד שהוגבהה האם עד כדי שתצא מתחת ידו או שהוגבהה מעצמה כל שאינה נוגעת על גבי הקן⁴⁹, אם מקומות הללו הם שלו פטור משלוח הקן, שזכתה ליה חצירו והוא להו מזומן ובין הוא ובין אחר שהזרמן לחצר זו פטורים⁵⁰.

קן המזומן אצלו, כגון אווין ותרגולין שקננו בבית ולא מרדו, וכן יוני הרסיאות שהם יונים שדרך ליגדל עם בני אדם בבתים פטור משלוח הקן⁵¹.

ג. מצא קן בים חייב בשילוח ... מצא קן בראשו של אדם מהו אמר ואדמה על ראשו

כבר התבאר שבכל מקום שימצא קן חייב לשלוח⁵², אפילו בים⁵³, או בראשו של אדם⁵⁴ או בראש שאר בע"ח, בכל אלו חייב בשילוח⁵⁵. אולם המוצא קן בשמים שעוף נושא קן באויר⁵⁶ אינו חייב בשילוח⁵⁷.

⁴⁹ דאם לא כן כיון דאיהו לא מצי זכי בה כיון דלא יצאה מתחת ידו ולא קיים מצות שלוח חצרו נמי לא זכי ליה. ש"ך ה

⁵⁰ עיין ראשון לציון שם

⁵¹ ששלוח הקן אינו נוהג אלא בשאינו מזומן והגם שלא הוגבהה התרגולת מעל הבנים אפי' הכי כיון דנוחים ליקח להיותם רגילים עם בני אדם שפיר קרינן ביה מזומן אבל בהיכא דקננו בפרדס הגם היותם בעינים רגילין עם בני אדם אפי' חייבים כיון דקננו בפרדס גילו אדעתם דאינם חפצים ליגדל עם ב"א. ראשון לציון

⁵² ונדרש בברייתא ובדברי האמוראים בחולין קלט: ממילות הפסוק (דברים כב)

⁵³ כגון ששטף הים אילן שהיה קן בראשו – רש"י, – רב יהודה אמר רב למדו ממ"ש "בדרך" ובישעיהו (מ"ג) נאמר "כה אמר ה' הנותן בים דרך"

⁵⁴ רב מתנה למדו שנאמר ואדמה על ראשו (שמואל ב טו לב) שהאדם וראשו אדמה וה"ו "על הארץ", חולין קלט: וברש"י שם

⁵⁵ שו"ע רצב ג

⁵⁶ רש"י שם

⁵⁷ דלא אקרי דרך, ועיין במנחת חינוך רצב קלט: שתמה למה השמיטו הרמב"ם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

